

STYRDOKUMENT

Plan 2024–2027 för Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag

Beslutad när	2024-02-01, § 9
Beslutad av	Kommunfullmäktige
Diarienummer	KSKF/2023:20
Ersätter	
Gäller för	Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, grundskolenämnden, gymnasienämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, räddningstjänst- och tillståndsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden, Torshälla Stads nämnd, bolag som ingår i Eskilstuna kommunföretag AB
Gäller fr o m	2024
Gäller t o m	2027
Dokumentansvarig	Näringslivsdirektör
Uppföljning	Uppföljning sker inom ordinarie årshjulsprocess

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige eller av berörd nämnd.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer. Den ska vara tidsbegränsad och beslutas av kommunfullmäktige eller av berörd nämnd.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policys ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige eller av berörd nämnd.

Näringsliv

Kommunfullmäktige tog 2022 inriktningpunkten ”Ett starkt lokalt näringsliv ger fler i jobb” med åtagandet¹ att Eskilstuna ska bli *Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag (SME-kommun²)*. Initiativet kommer från Tillväxtrådet³ och målet är att näringslivet ska kunna utvecklas och växa genom goda förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag i Eskilstuna.

Plan 2024–2027 för Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag

Planen är Eskilstuna kommuns handlingsplan för att nå målet Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag för åren 2024–2027. Planen avser hela det geografiska området Eskilstuna, dess båda städer Eskilstuna och Torshälla samt övriga platser.

¹ 2022:107 §154

² Med SME företag menas företag upp till 249 anställda och inkluderar micro, små och medelstora företag.

³ Eskilstuna kommuns Tillväxtråd består av 10 företagare från 5 olika branscher.

Innehåll

Bakgrund.....	4
Eskilstunas resultat.....	6
Statistik och fakta om näringslivet.....	6
Förutsättningar och mål.....	8
Mål:.....	9
Indikatorer.....	10
Fokusområden.....	11
Kommunikation och dialog mellan näringsliv och kommunkoncern.....	12
Indikatorer.....	13
Attraktivitet.....	14
Stadskärnans utveckling.....	14
Trygghet.....	15
Indikatorer.....	16
Service till företag och intern samverkan.....	17
Indikatorer.....	18
Kompetensförsörjning.....	19
Indikatorer.....	20
Kommunkoncernens upphandling.....	21
Indikatorer.....	21
Tillväxtförutsättningar & hållbar näringslivsutveckling.....	22
Indikatorer.....	23
Gällande lagstiftning och annan rättslig reglering.....	24
Kommunallagen:.....	24
Förvaltningslagen:.....	24
Förhållande till redan fattade politiska beslut.....	24
Reviderad avsiktsförklaring för Affärsplan Eskilstuna (KSKF/2018:381).....	24
Reviderad översiktsplan (KSKF/2019:166).....	25
Klimatprogram Eskilstuna (KSKF/2021:7).....	25
Riktlinjer för upphandling och inköp (KSKF/2019:67).....	25
Riktlinje för service och tillgänglighet (KSKF/2015:451).....	25
Uppföljning och styrning.....	25

Bakgrund

Eskilstuna kommun prioriterar företagande och näringslivsklimat! Fler och växande företag skapar en modern, hållbar och mer attraktiv stad att leva i, besöka och flytta till för att jobba eller studera. Fler och växande företag ger också förutsättningar för fler arbetstillfällen i Eskilstuna.

Eskilstuna har cirka 8200 företag varav de allra flesta är små och medelstora, dvs under 249 anställda. I Eskilstuna är närmare 95% av företagen små, det vill säga under 50 anställda och det är i det här segmentet som jobben skapas och de står för den största delen av kommunens skatteintäkter⁴.

2015 lanserades Affärsplan Eskilstuna, ett samarbetsprojekt mellan näringslivet och kommunkoncernen. Affärsplan Eskilstuna är en samverkansplattform där näringslivet och kommunen tillsammans arbetar med lokal samhälls- och näringslivsutveckling. Affärsplan Eskilstuna är grunden för Eskilstunas Tillväxtråd⁵ och ett arbete för minskad arbetslöshet i Eskilstuna.

Kommunfullmäktige tog 2022 inriktningspunkten med åtagandet⁶ att Eskilstuna ska bli **Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag (SME-kommun)⁷**. Initiativet kommer från Tillväxtrådet och målet är att näringslivet ska kunna utvecklas och växa genom goda förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag i Eskilstuna.

Planen är Eskilstuna kommuns styrdokument för att nå målet Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag för åren 2024–2027.

Planen beskriver färdriktningen för de mål som ska uppnås samt hur en uppföljning ska ske. Kommunkoncernen⁸ har ett gemensamt ansvar för att implementera planen i ordinarie årshjulsprocess och kommunstyrelsen följer upp arbetet årligen. Förvaltningar och bolag ska ta fram aktiviteter för att nå målen. Aktiviteterna ska finnas i respektive förvaltning/bolags verksamhetsplan.

För att nå målen i planen är förutsättningen att ansvaret är delat mellan kommunkoncernen och Eskilstunas näringsliv. Kommunkoncernen har ansvaret för att skapa förutsättningar och aktiviteter för att nå målen. Företagarna har ansvaret att aktivt delta i det gemensamma arbetet och skapa egna aktiviteter för att nå målen. Det är också ett gemensamt ansvar

⁴ Företagarna: Företagsfakta 2022

⁵ Eskilstuna kommuns Tillväxtråd består av 10 företagare från 5 olika branscher.

⁶ 2022:107

⁷ Med SME företag menas företag med upp till 249 anställda och inkluderar micro, små och medelstora företag.

⁸ Med kommunkoncernen menas Eskilstuna kommun och dess bolag.

att sprida nyheter och goda berättelser som stärker bilden av Eskilstuna som Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag.

Planen är framtagen i en process där olika aktörer har deltagit:

- Kommunstyrelsen och dess arbetsutskott.
- Chefer och tjänstepersoner inom Eskilstuna kommunkoncern.
- Tillväxtrådets 10 företagare.
- Omvärldsbevakning och nulägesanalys.
- Dialoger med Eskilstunas olika företagarföreningar.
- 60 djupintervjuer med företagare i Eskilstuna inom sex olika branscher.
- Öppen dialogträff med ca 80 företagare, förtroendevalda, chefer och tjänstepersoner inom kommunkoncernen.

Eskilstunas resultat

Statistik och fakta om näringslivet

Det finns cirka 8200 företag inklusive filialer i Eskilstuna varav ca 4200 är aktiebolag. Närmare 500 av dessa företag är så kallade filialer som har sitt huvudkontor på annan ort. Flera företag är relativt så nystartade, ca 2000 av företagen är max 3 år gamla. De flesta företag är mycket små, närmare 7500 företag har under 10 anställda och lite drygt 7900 av företagen har under 50 anställda⁹. Den absoluta majoriteten företag tillhör kategorin Små och medelstora företag (s.k. SME). Flest företag i Eskilstuna finns inom handel men också inom branschen juridik, ekonomi, vetenskap och teknik följt av byggföretag. De tre vanligaste branscherna för anställda inom privat sektor i Eskilstuna är: tillverkning/utvinning, handel och bygg¹⁰.

Eskilstunas industri har stor betydelse för orten, både historiskt och för utvecklingen framåt. En betydande andel företag, inte minst SME företag, verkar inom den industriella sektorn och det producerade förädlingsvärde bedöms i nuläget till ca 50 % av bruttoregionalprodukten i Eskilstuna. En extremt viktig sektor, det ekonomiska förädlingsvärdet genereras både av de stora tillverkande företag och SME företag.

I Sverige är var tionde person företagare, i Eskilstuna är andelen 7,4%¹¹. I Eskilstuna är det också färre kvinnor som är företagsledare 18% jämfört med rikssnittet på 21%¹². Även om ca 2000 av Eskilstunas företag är yngre än 3 år så är nyföretagandet lågt/capita 8,9% jämfört med 11,7% i Sverige.¹³

Småföretagarnas riksförbund ger ut Småföretagarindex som har fokus på små företags möjligheter. 2022 års mätning visar att Eskilstuna är på plats 232 av 290 kommuner, vilket innebär ett tapp på 37 placeringar sedan tidigare mätning. Eskilstunas placering med jämförbara städer¹⁴ är plats 19 av 21 kommuner.

Svenskt Näringsliv genomför årligen en företagsklimatmätning som heter Lokalt företagsklimat. Företagens uppfattning om Eskilstuna mäts främst i frågan: *Vilket sammanfattande omdöme vill du ge företagsklimatet*. Betyget på den frågan, som också är den som påverkar den årliga rankingen mest har ökat stegvis sedan 2016 från låga 3,02 till 3,2 (2023)¹⁵. Eskilstuna får lägre betyg än jämförbara kommuner på några av enkätfrågorna och det är: *påverkan av*

⁹ UC select 221111

¹⁰ Företagsfakta 2022

¹¹ 2020 SCB registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

¹² 2020 Retrifer och Företagarna (Företagsfakta 2022 figur 8)

¹³ Företagarna: Företagsfakta 2022

¹⁴ Med jämförbara kommuner menas SCB:s kommunbeteckning B3

¹⁵ Betyg sätts mellan 1–6 och snittet i Sverige var 2023: 3,5

brottslighet/otrygghet, konkurrens från kommunens verksamheter, upphandling, tjänstemännens attityder och tillgång till relevant kompetens.

Sveriges kommuner och regioner genomför årligen en mätning av företagens upplevelse av kommunernas myndighetsutövning, Öppna jämförelser företagsklimat¹⁶ (NKI mätningen) Eskilstuna har sedan 2012, då mätningen startat, legat högre än snittet i Sverige och även högre än i snittet i jämförbara¹⁷ kommuner. Samtliga servicefaktorer ligger över NKI 75 vilket räknas som ett högt betyg. Bäst betyg får *bemötande* och därefter *kompetens och tillgänglighet*. Sedan 2020 mäter SKR även företagens upplevelse av kommunens upphandling (NUI). Eskilstuna får högre NUI än snittet i Sverige och högre än jämförbara kommuner.

Fastighetsägarna och Handelsutredningsinstitut (HUI) mäter årligen Cityindex. Mätningen 2022 visar att omsättningen i Eskilstunas stadskärna minskade med 3,2 procent, vilket är ett något större tapp än andra jämförbara städer. Den bransch som gick bäst var hotellen medan beklädnad tappade mest. Eskilstunas kommun har ett försäljningsindex under hundra, vilket tyder på att kommunen har ett nettoutflöde av köpkraft.

¹⁶ NKI är ett tal mellan 1–100 där snitt 2022 var NKI 75.

¹⁷ Med jämförbara kommuner menas SCB:s kommunbeteckning B3. Större stad: Kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten.

Förutsättningar och mål

Eskilstuna har en stolt historia av innovativa, världsledande företag och kulturen sitter kvar. Eskilstuna är fortfarande en industristad och dagens företag i Eskilstuna är innovativa och världsledande, men produkterna sitter företrädevis i andra produkter och syns inte på samma sätt som tidigare. Eskilstuna har många företagare att vara stolta över; företag som driver utveckling inom kirurgiska instrument, elektrifiering, världsledande företag inom utveckling av tjänstekritiska datakommunikationslösningar och företag som står för bromselektroniken i världens snabbaste serietillverkade bil.

Eskilstuna har många styrkor som näringslivskommun. En av styrkorna är det geografiska läget och närheten till Stockholm. Kommunen är ett logistiknav för hållbara transporter samt har stora möjligheter till in och utpendling. Företagen är också geografiskt spridda över hela kommunen.

Eskilstunas geografiska läge är också en förutsättning för framgångsrika regionala samarbeten. Samarbeten regionalt sker främst genom: Stockholm Business Alliance (55 kommuner i Mellansverige), Fyra Mälarstäder (samarbete mellan kommunerna Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås), Östra Mellansverige, Mälardalsrådet och Region Sörmland.

Eskilstuna satsar på hållbarhet och cirkulär ekonomi. Företagen inom energiutveckling och hållbarhet ökar och Eskilstuna är internationellt känd som första kommunen i Sverige med en galleria för återbruk och Ikeas första cirkulära butik. Eskilstuna är också med på listan över en av världens mest gröna städer. Det geografiska läget gör också Eskilstuna attraktivt för nya etableringar vilket ger de lokala företagen möjlighet att dra nytta av den ökning av jobb i det befintliga näringslivet som nya etableringar skapar.

Eskilstunas har en tät stadskärna och Mälardalens universitet är placerat mitt i centrum. Det skapar en dynamik och en ökad aktivitet i stadskärnan. Universitetet skapar genom sitt samarbete med företagen en möjlighet till starkare utvecklingskraft i Eskilstunas näringsliv.

Eskilstunas näringsliv har en låg branschbredd vilket är en utmaning som i sin tur skapar en sårbarhet vid konjunkturförändringar. Det finns förhållandevis få företag inom tjänstesektorn. Många företag fungerar som underleverantörer till större företag. Det skapar en hög press på produktionen och det ger en relativt låg lönsamhet. Andelen företag som drivs av kvinnor som företagsledare är också lägre än övriga Sverige och könsfördelningen har en väldigt låg förändringstakt. Fler företag som drivs av kvinnor kan skapa ett ökat företagande och en bredare branschbredd.

Eskilstuna har en stor utmaning med en hög generell arbetslöshet och en hög ungdomsarbetslöshet. Arbetslösheten är hög hos utrikesfödda med låg utbildningsnivå. Lönesumman är lägre än i jämförbara kommuner och påverkas av kommunens arbetslöshet men också av en bristande

branschbredd med lägre andel avancerade jobb. Eskilstunas invånare har också en lägre utbildningsnivå än i jämförbara kommuner. Fler och växande företag skapar förutsättningar för fler jobb, en lägre arbetslöshet och en högre lönesumma.

Mål:

Eskilstunas mål är att bli *Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag*. För att lyckas med det så ska det vara attraktivt att vara företagare i Eskilstuna. Det ska vara enkelt och finnas bra förutsättningar att starta, driva och utveckla företag. Fler företagare i Eskilstuna ska äga sina egna produkter och tjänster och en bredare branschbredd behövs. Branschbredden ger en större arbetsmarknad för både kvinnor och män, ökade lönenivåer och en bättre lönsamhet för Eskilstunas företag. Målet är att fler företagare ska kunna leva på sitt företag, att företagen växer och vågar anställa och att arbetslösheten i Eskilstuna sjunker.

Eskilstuna är en attraktiv kommun för nya etableringar. Nyetableringar skapar direkta nya jobb och indirekta jobb i vårt befintliga näringsliv, den så kallade multiplikatoreffekten. Nyetableringar behöver ske i symbios med de befintliga företagen för att synliggöra affärsmöjligheter och nyttja den ökade arbetsmarknad som uppstår. Nyetableringar är ett sätt att skapa fler jobb i Eskilstuna, öka branschbredden och därmed minska arbetslösheten.

För att öka kommunens branschbredd kan innovationer och start-ups inom strategiska områden utvecklas. Genom att attrahera företag inom nya branscher så som digitalisering, elektrifiering, robotik & automation och hållbarhet skapas fler arbetstillfällen i Eskilstuna.

Eskilstunas företagare som har behov av kommunens olika myndighetsprocesser ska se kommunkoncernen som en möjliggörare för att nå sina drömmar, inte ett hinder. Den kommunala verksamheten och dess myndighetsområden ska alltid ha utgångspunkten i företagarens perspektiv och det ska genomsyra hela kommunkoncernens verksamhet. Kommunkoncernen ska arbeta som en enhetlig organisation, tillsammans för att stötta företagen att göra rätt.

Eskilstuna kommunkoncern och dess medarbetare behöver tillsammans med invånare och företagare bli bättre på att lyfta fram kommunens näringsliv. Tillsammans skapar det en stolthet för det som företagen åstadkommer och utvecklar i Eskilstuna. För studenterna på Mälardalens universitet ska det vara lätt att ha en nära koppling till Eskilstunas företag för att stärka sina relationer till framtida arbetsgivare. Indikatorer för att nå målet om Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag i Plan för 2023–2027 mäts genom att jämföra Eskilstuna med sin kommungrupp B3¹⁸

¹⁸ SCB kommungruppsindelning. B3. Större stad: Kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten.

Indikatorer

Indikator	Nuläge		2027
Svenskt Näringsliv: Sammanfattande omdöme	2023 3,2		3,7 ¹⁹
Företagsförekomster, antal/1000 invånare	2021 41,8		44

¹⁹ Betyg för den kommun (Trollhättan) i gruppen B3 med högst betyg 2023

Fokusområden

För att nå målet *Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag* så har processen identifierat sex fokusområden. Fokusområdena ska tillsammans beskriva prioriterade mål och indikatorer för att nå det övergripande målet.

- Kommunikation och dialog mellan näringsliv och kommunkoncern
- Attraktivitet, Trygghet och Stads kärnans utveckling
- Service till företag och intern samverkan
- Kompetensförsörjning
- Upphandling inom kommunkoncernen
- Tillväxtförutsättningar & hållbar näringslivsutveckling

Varje fokusområde beskrivs utifrån ett nuläge, övergripande mål och indikatorer.

Kommunikation och dialog mellan näringsliv och kommunkoncern

För att nå målet *Eskilstuna ska bli Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag* så måste kommunikationen kopplat till näringslivsfrågor öka. Den ska ske både i kommunkoncernens interna kanaler och externt till företagare, invånare och besökare.

Tjänstepersoner, förtroendevalda och företagare vill ha ett gott samarbetsklimat och en ömsesidig tillit för varandras roller och funktioner. Många små och medelstora företagare i Eskilstuna har ett intresse att stärka sin samverkan med kommunkoncernen och det är positivt.

Både företagarna och tjänstepersonerna inom kommunkoncernen upplever att det finns en bristande förståelse för varandras roller och behov. Tjänstepersoner och förtroendevalda har ett ansvar att tydligt kommunicera sin roll gällande uppdrag och utforma processer och beslut på ett sätt som ökar företagets förståelse. Kommunkoncernen ska också i möjligaste mån hitta samverkansformer tillsammans med företagen för att undvika att konkurrera med Eskilstunas befintliga företag. Genom en ökad förståelse och kunskap för de olika möjligheter och stöd som kommunkoncernen kan erbjuda företagen, kan dessa företagare få den drivkraft de behöver för att uppnå tillväxt och utveckling.

Företagarna har uttryckt att de har behov av en enhetlig och enkel väg in i kommunkoncernen. Kommunikationen in till Eskilstuna kommunkoncern ska ske så enhetligt som möjligt. Eskilstuna Direkt ska ha en roll som En väg in till kommunens samtliga förvaltningar med ett utökat ansvar för enklare råd och vägledning.

Både kommunkoncernens medarbetare, chefer och förtroendevalda samt företagare och företagargrupper behöver bidra till att sprida en positiv bild och stolthet för Eskilstunas företag och vad de åstadkommer. Kommunkoncernen ska också fortsätta sprida goda exempel och information om kommunens verksamhet i sociala kanaler. Företagen i Eskilstuna behöver hjälpa till att sprida information genom att aktivt dela inlägg från sociala medier.

För att öka den interna kunskapen om arbetet behöver kommunkoncernen satsa mer på kommunikation i interna kanaler. Samtliga medarbetare och förtroendevalda i kommunkoncernen ska ha en kännedom om målet *Eskilstuna ska bli Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag*.

Både intern och extern kommunikation ska ske i anpassade kanaler och vara enkel, värdad och begriplig.

Indikatorer

Indikator	Nuläge		2027
Svenskt Näringsliv: Dialogen med kommunens beslutsfattare	3,0		3,2 ²⁰
Antal företagsbesök per år			150

²⁰ Betyg för den kommun (Trollhättan) i gruppen B3 som har högst betyg 2023

Attraktivitet

Det är viktigt att Eskilstuna är en attraktiv kommun där små och medelstora företag stannar, växer och utvecklas. Eskilstuna har ett mycket attraktivt läge både geografiskt och demografiskt. Kommunens små och medelstora företag finns geografiskt i hela Eskilstuna kommun, både i dess olika centrum, stadskärnan och Torshälla, men också i olika kluster på olika geografiska platser i kommunen. Eskilstuna ska vara en dynamisk kommun med bra boendemiljöer, en attraktiv stadskärna och ett rikt utbud av kultur och idrott som attraherar människor att flytta till kommunen.

I planen för 2024–2027 prioriteras två faktorer som starkt påverkar Eskilstunas attraktivitet; Stadskärnas²¹ utveckling och upplevelsen av trygghet.

Stadskärnan är Eskilstunas primära skyltfönster och en av anledningarna till att människor flyttar in, driver verksamheter eller besöker Eskilstuna. Att Eskilstunas stadskärna är dynamisk med mycket rörelse och evenemang är centralt för hela kommunens attraktivitet.

Upplevelsen av trygghet i både bostadsområden och stadskärnan är mycket viktig för både företag och invånare i Eskilstuna. Socioekonomiska orsaker såsom hög arbetslöshet, låga skolresultat och utanförskap har lett till en förhållandevis hög brottslighet och en upplevd otrygghet. Upplevelsen påverkar små och medelstora företag i Eskilstuna både genom konkret brottslighet och upplevd minskad attraktivitet.

Stadskärnans utveckling

Eskilstuna har en tät stadskärna som genomgår en löpande omvandling. Stadskärnor i hela världen har utmaningar och Eskilstunas stadskärna är inget undantag. Handeln minskar och lokaler står tomma vilket leder till en minskad rörlighet i stadskärnan. Anledningen är främst förändrade beteenden och konsumtionsmönster, digitalisering och nya sätt att arbeta.

Eskilstuna stadskärna behöver en ny position för att återigen bli attraktiv för företagare, invånare och besökare. Framtidens stadskärna ska vara fylld med folkliv, kreativitet och kunskap samt erbjuda intressanta miljöer för avkoppling och utveckling. För att skapa goda förutsättningar för restauranger, handel, service och nöjen så är det viktigt att bostäder och arbetsplatser finns i stadskärnan. Fler små företag gör stadskärnan mer dynamiskt och attraktiv. Kommunkoncernen tillsammans med fastighetsägare samverkar för att skapa förutsättningar och konkreta åtgärder för nyetableringar samt goda affärer. Målet är att stadskärnan ska bli en samlingsplats för alla som bor, jobbar, driver företag och besöker Eskilstuna.

²¹ Med stadskärnan menas den geografiska avgränsningen: Tullgatan, Hamngatan, Kyrkogatan och Västermarksgatan samt centrala Å rummet och Gamla staden.

Studentkåren och linjeföreningarna från Mälardalens universitet har en viktig roll i stadskärnas utveckling. Studenterna använder stadens service och ytor och skapar rörelse, aktiviteter och omsättning. En ökad samverkan med studenterna för att öka evenemang, kreativitet och skapa en tillåtande kultur för innovativa idéer är viktigt för stadskärnans framtida attraktivitet.

Trygghet

Eskilstunas små och medelstora företag prioriterar trygghet högt. Det är tydligt både i Svenskt Näringslivs enkätundersökning²² och i Tillväxtrådets arbete. Upplevelsen av trygghet påverkar hela kommunens attraktivitet, företagens investeringsvilja och möjlighet till att hitta och behålla kompetens.

Eskilstuna kommunkoncern satsar stora resurser på att minska otryggheten både i stadskärnan, verksamhetsområden och i bostadsområden genom att förbättra invånarnas livsvillkor. Det sker både internt i kommunen och genom den samverkansöverenskommelse som finns med polisen. För att stärka tryggheten behöver den organiserade brottsligheten som finns i kommunen motarbetas. Rättssäker och tydlig myndighetsutövning och myndighetssamverkan är en viktig faktor för att lyckas. Det ska vara enkelt för företag som vill ta ett socialt ansvar och samarbeten mellan företag, kommun samt civilsamhälle kan skapa vägar in på arbetsmarknaden för unga samt långtidsarbetslösa, och därmed minska kriminalitet och otrygga områden.

Små och medelstora företag som finns i prioriterade bostadsområden är helt centrala för områdets utveckling och trygghet. De befintliga företagen behöver stanna kvar och utvecklas och framtida företag behöver etableras i dessa områden. Dialogen med företagen i de prioriterade områdena behöver öka för att identifiera framgångsfaktorer och behov av eventuell stöttning.

Mälardalens universitet har en viktig roll för den upplevda tryggheten både i stadskärnan och i de olika bostadsområdena. Ett rikt studentliv på dag- och kvällstid skapar rörelse och dynamik i stadskärnan och attraktivitet för Eskilstuna som framtida bostadsort. Forskning inom bland annat sociologi kan användas externt för att bidra till en minskad otrygghet.

Företagen och kommunkoncernen har ett gemensamt ansvar för att hålla platser trygga samt kontinuerligt väga in trygghet i utveckling av platser. Företagarna kan bidra i det brottsförebyggande arbetet med viktig information genom att involveras mer i arbetet med Eskilstunas samverkansöverenskommelse samt vara aktiva i det systematiska arbetet för ökad trygghet.

²² Svenskt näringslivs mätning Lokalt företagsklimat

Trygghet är ofta en upplevelse som baseras på bilden av kommunen. För att förändra upplevelsen av otrygghet så behöver kommunikationen om den trygga staden öka.

Indikatorer

Indikator	Nuläge		2027
Cityindex; omsättning	-2,4		2
Svenskt Näringsliv: Påverkan av brottslighet/otrygghet	2,9		4,2 ²³
Låg oro för att bli utsatt för våldsbrott eller hot om våld, andel (%)	56,9		72,2

²³ Betyg hos den kommun (Umeå) i gruppen B3 som har högst betyg 2023.

Service till företag och intern samverkan

Företagarnas vanligaste möte med kommunkoncernen är genom myndighetsutövning. Myndighetsutövningen styrs av både kommunal och statlig lagstiftning. Kommunkoncernen har en uppgift att samverka med externa parter för att myndighetsutövningen ska ske på ett mer rättssäkert och serviceinriktat sätt. Mötet sker ofta utifrån olika förutsättningar där företagaren är specialist på sin verksamhet men inte på den lagstiftningen som kommunkoncernen ska följa för en rättssäker och jämlik myndighetsutövning oavsett bransch, storlek eller förkunskap. Det ställer höga krav på service och bemötande hos kommunkoncernens tjänstepersoner.

Företagen upplever att kommunkoncernens service behöver utvecklas och förbättras. Det behöver göras en kulturförflyttning för att bli mer lösningsorienterad och samordnad. Förändringen gäller generellt i kommunkoncernen men också specifikt stadsbyggnadsprocessen och bygglovsprocessen. Flera företagare upplever att samordningen fungerar bra vid större etableringar men vid mindre etableringar och proaktiva förfrågningar så önskar de ett större helhetsansvar och en bredare förståelse för företagets situation. Företagen önskar en större förståelse för att olika företagare behöver olika stöd i olika situationer.

Planen 2024–2027 har definierat service utifrån de servicefaktorer som finns i SKR:s mätning Öppna jämförelser Företagsklimat (NKI mätningen):

- Tillgänglighet: Möjligheten att komma i kontakt med rätt person samt tillgång till digitala tjänster.
- Information: Muntlig och skriftlig information samt information på webben.
- Bemötande: Attityd och engagemang.
- Kompetens: Kunskap om ämnet, lagstiftningen, förmåga att förstå företagarens problem. Att ge råd och vägledning.
- Rättssäkerhet: Tydligheten i lagar och regler, hur ställningstaganden/ beslut motiverats.
- Effektivitet: Tid och rutiner för handläggningen samt förmåga att hålla överenskomna tidsramar.

Möten med Eskilstuna kommunkoncern ska uppfattas som smidigt och enkelt. Chefer och tjänstepersoner ska vara positiva och lösningsorienterade. Målsättningen ska vara att hjälpa företagen att ta tillvara sina intressen utifrån sina behov och få hjälp att göra rätt i sin kontakt med kommunkoncernen utan onödiga dröjsmål. Negativa beslut ska i möjligaste mån kompletteras med en muntlig dialog för en ökad tydlighet och förståelse. Förenkling och digitalisering (AI) ska testas där det är möjligt för att förenkla och förtydliga kommunkoncernens processer.

När företagaren har ett behov av beslut från flera olika delar av kommunkoncernen ska kommunkoncernen samverka med andra myndighetsområden genom att hämta in information från andra myndigheter där det är möjligt. Handläggningen ska karaktäriseras av ett gemensamt ansvar av intern koordinering. Samordning ska vara naturlig för samtliga medarbetare inom kommunkoncernen.

Stadsbyggnadsprocessen är komplex där både koncernens bolag och flera förvaltningar är involverade. Stadsbyggnadsprocessen ska bli mer samordnad inom hela kommunkoncernen och företagets synpunkter ska inkluderas i verksamhetsutvecklingen. Bygglovsprocessen ska vara tydlig och enkel att förstå så att företagen vet vilka krav på uppgifter och dokumentation som förväntas så att handläggningen kan ske smidigt och tidseffektivt.

Indikatorer

Indikator	Nuläge		2027
SKR: Totalt NKI	79		80
SKR: samtliga myndighetsområden ska överstiga NKI 75	5/6		6/6
Svenskt Näringsliv: Tjänstemännens attityder	3,1		3,5 ²⁴

²⁴ Betyg hos den kommun (Trollhättan) i gruppen B3 med högst betyg 2023.

Kompetensförsörjning

Att hitta rätt kompetens är en viktig fråga både för befintliga företag och för nyetablerade företag och en förutsättning för att *Eskilstuna ska bli Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag*.

Eskilstuna är en attraktiv stad för nyetableringar och det har ökat behovet av fler medarbetare. Samtidigt växer de befintliga företagen vilket ger ett ökat tryck på fler anställda i de små och medelstora företagen.

Kompetensförsörjning är en av Eskilstunas företagens största utmaningar och det gäller kompetens på alla utbildningsnivåer och i flera branscher.

Samtidigt som företagen har utmaningar med att hitta nya medarbetare har Eskilstuna kommun en av landets högsta arbetslöshet. Det finns en utmaning att matcha arbetssökande med den efterfrågan som företagen har behov av.

Företagsperspektivet ska öka för att minska arbetslösheten. Fler och växande företag skapar utrymme för fler jobb och en minskad arbetslöshet.

För att tydligare tillgodose företagens behov av kompetens och den arbetskraftsreserv som finns bör Eskilstuna kommunkoncern och företagen överväga vilka egenskaper som är viktiga vid kompetensförsörjning och kreativt hitta alternativa vägar till att använda de förmågor som ofta finns hos enskilda individer. Kommunkoncernen som kommunens största arbetsgivare ska vara en förebild.

De företagare som efterfrågar kompetens behöver bli mer aktiva både för att öka kunskapen om kommunkoncernens stora utbud av yrkesutbildningar och aktivt delta med praktikplatser och feriejobb. Företagen i Eskilstuna är små, de flesta är under 10 anställda och det är viktigt att även dessa är involverade i den samverkan som behövs. Eskilstuna kommunkoncern och utbildningssystemet har ett stort ansvar i att samordna sig och underlätta för företag av alla storlekar att ta del av och bidra i utbildningssystemet.

Kommunkoncernens skolor, arbetsförmedlingen och företagen behöver utveckla samarbetet för att både hitta nya lösningar och skapa snabbspår och kombinationsutbildningar inom vissa specifika yrkesgrupper där behoven av kompetens är stora. För näringslivet så ska Kompetensgallerian vara det naturliga navet i kompetensförsörjningsfrågor.

Mälardalens universitet har en central roll för framtidens kompetensförsörjning genom en ökad samverkan med företagen, karriärstöd till studenter, nätverk och samarbeten med olika aktörer. Samverkan med Mälardalens Industrial Technology Center (MITC), studenter, näringsliv och kommunkoncernen behöver växlas upp och få största möjliga hävstång för Eskilstunas och universitetets utveckling. Livslångt lärande för yrkesverksamma inom olika yrkesgrupper är ett annat område där skolan

och MDU kan bidra för att stärka kompetensen i framtidens arbetsmarknad. Till exempel inom områden som uppfattas ge god samhällsservice såsom vård- och lärarutbildningar, något som bör bidra till att stärka Eskilstunas attraktivitet som en kommun där små och medelstora företag stannar, växer och utvecklas.

Kommunkoncernen ska utveckla en nationell och internationell talang- och kompetensattraktion och göra det tillsammans med företagen. Befintlig kompetens i Eskilstuna behöver också attraheras att stanna i kommunen. För att kunna underlätta för företagen att attrahera nya medarbetare ska inflyttarservice vara en viktig pusselbit som ska underlätta för kompetens före, under och efter en flytt till Eskilstuna. Det kan handla om kontakter/information till boende och bostadsförturen, information om barnomsorg och skola eller samhällsinformation till inflyttade arbetskraft från utlandet.

Indikatorer

Indikator	Nuläge	2025	2027
Svenskt Näringsliv: Tillgång till relevant kompetens	2,7		3,2 ²⁵
Studenter på MDU-Eskilstuna som är nöjda med att leva och bo som student i Eskilstuna, andel (%)	57		75
Genomgått yrkesutbildning och fått jobb inom 6 mån, andel (%).	86		86
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	38		46
	41 (K)		47
	31 (M)		41

²⁵ Betyg hos den kommun (Lund) i gruppen B3 med högst betyg 2023

Kommunkoncernens upphandling

Kommunkoncernen köper varor och tjänster för cirka 5 miljarder per år. Att Eskilstunas små och medelstora företag får möjlighet att ta del av dessa inköp kan vara viktigt för företagens tillväxt och utveckling.

Många företagare tycker att det är svårt med upphandling. Vissa företag avstår från att lämna in anbud vilket innebär att kommunkoncernen får in färre anbud än vad man skulle kunna få. Mindre företag har svårt att lämna anbud i kommunkoncernens stora ramavtalsupphandlingar. Företagen önskar att kommunkoncernen har mer dialog med företagen inför upphandlingarna för att informera kommunkoncernen om ny produkt- och tjänsteutveckling och hur marknaden ser ut. Ibland ställer man idag i kommunkoncernen felaktiga krav utifrån att man inte har tillräcklig information om marknaden. Kommunkoncernen behöver fortsätta arbetet för att sprida information om vilka upphandlingar som är på gång och hur man lämnar anbud.

När kommunkoncernen gör inköp måste lagen om offentlig upphandling följas. Lagen syftar till att på bästa sätt ta tillvara konkurrensen på marknaden och hushålla med skattemedlen. Kommunkoncernen får enligt lagen inte gynna lokala eller enskilda företag i upphandlingsprocessen. Däremot kan man i kommunkoncernen lägga fokus på att underlätta för mindre företag att kunna och vilja lämna anbud i upphandlingarna.

Upphandlande förvaltningar och bolag inom kommunkoncernen behöver ha en ökad kunskap om aktuell bransch för att rätt krav på rätt nivå ska kunna ställas. Extra fokus behöver läggas på att de krav som ställs i upphandlingarna ska vara tydliga och stå i relation till uppdragets storlek. Stora ramavtalsupphandlingar som i många fall förenklar administrationen för kommunkoncernen kan vara en utmaning för mindre företag. Mer fokus behöver därför läggas på att fånga in företagets perspektiv och identifiera upphandlingsområden där fler mindre, inte lika omfattande, avtal kan tecknas.

Indikatorer

Indikator	Nuläge (2023)		2027
Svenskt Näringsliv: Upphandling	2,7		3,0 ²⁶
SKR: NUI	74		78

²⁶ Betyg hos den kommun (Trollhättan) i gruppen B3 med högst betyg 2023.

Tillväxtförutsättningar & hållbar näringslivsutveckling

Det ska vara roligt att leva och verka i Eskilstuna. En attraktiv bostadsmarknad och en levande stad ger förutsättningar för små och medelstora företag att etablera sig. Det är viktigt med en god planberedskap, verksamhetsområden och lokaler med förutsättningar för små och medelstora företag att utvecklas. Goda kommunikationer med en utvecklad fysisk infrastruktur skapar förutsättningar för företagen att utvecklas och växa då deras medarbetare kommer till jobbet på ett säkert sätt. Energiförsörjning och digital infrastruktur är viktiga parametrar liksom närheten till liknande verksamheter.

Tillväxt och utveckling ska ske hållbart, både ekonomiskt, socialt och ekologiskt. Klimatomställningen är både en affärsmöjlighet och en möjlig utmaning för företagen. Kommunkoncernen ska hjälpa till med kompetens och ge förutsättningar och stöttning samt vara en motor i omställningen genom exempelvis upphandling. Omställningen går fort och SME-företag riskerar att inte klara av kraven från samhället och sina stora kunder. Kommunkoncernen behöver stötta SME-företagen med allt från att hitta mjuk finansiering till att genomföra gemensamma projekt inom området. Energy Evolution Center ska vara den naturliga plattformen för företagens klimatomställning.

Politiskt styrda beslut och strategiska vägval ska genomgå en näringslivskonsekvensanalys. Analysen ska tydliggöra positiva och negativa konsekvenser på lång och kort sikt för företagen i Eskilstuna. Näringslivskonsekvensanalysen ska implementeras samtliga förvaltningar och bolag.

Kommunkoncernens taxor och avgifter ska vara transparenta, långsiktiga och förutsägbara och inte försämra konkurrenskraften eller hämma tillväxtviljan hos de företagare som vill etablera sig eller växa i Eskilstuna. Företagen ska vara en naturlig dialogpart när nya taxor fastställs.

Sveriges bästa kommun för små och medelstora företag har också behov av nya företagare och en ökad branschbredd. Innovation, nyföretagande (innefattar även start-ups och scale-ups²⁷) och entreprenörskap ska stimuleras genom hela livet och kommunkoncernen bidrar med finansiering och samarbetar med olika aktörer för olika målgrupper. Att bli företagare ska vara en lika tydlig väg ut ur gymnasiet som studier eller anställning.

En attraktiv kommun ger företagen möjlighet till samverkan, kunskap och inspiration. Kommunkoncernen ska verka för att bevara befintliga och prioriterade arenor och initiera nya lokala och regionala arenor för

²⁷ Scale-up hög innovationshöjd, skalbar affärsmodell, potential öka 20% på 3 år

erfarenhetsutbyte, affärsutveckling och kunskap men ska också aktivt delta i andra parter forum och nätverk för näringslivsfrågor. Samarbetet med Mälardalens universitet, företagsorganisationerna och övriga stödaktörer är viktigt.

Indikatorer

Indikator	Nuläge		2027
Antal nystartade företag/1000 inv	9,5		10,1
Antal elever som genomgår UF i åk på gymnasiet.	626		Öka
Beredskap för verksamhetsmark			400 ha
Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	399,8		488
Klimatavtal med företag och organisationer	65		250

Gällande lagstiftning och annan rättslig reglering

Kommunallagen:

8 § Kommuner och regioner får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller regionen. Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det

Förvaltningslagen:

6 § En myndighet ska se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål.

8 § En myndighet ska inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter. En myndighet ska i rimlig utsträckning hjälpa den enskilde genom att själv inhämta upplysningar eller yttranden från andra myndigheter.

Förhållande till redan fattade politiska beslut

I Eskilstuna kommunkoncern finns ett flertal politiskt fattade beslut som på ett eller annat sätt har en koppling till företagande. Nedan följer de politiska beslut som avvägrats vara av större betydelse och bedöms ha en koppling planens fokusområden.

Vision 2030 (KFKS 2017:544)

Eskilstuna har en vision, en beskrivning av hur det ska vara att leva i Eskilstuna år 2030. Visionen anger kommunkoncernens långsiktiga färdriktning och bidrar också till att nå globala mål. Visionen är till för alla, både kommunkoncernens organisation och alla människor som bor och verkar i Eskilstuna. Vision 2030 innehåller bland fler andra målbilden ”ett aktivt och modigt näringsliv”. I den målbilden beskrivs att Eskilstuna har ett modigt och öppet näringslivsklimat. Entreprenörskap och innovationer skapar ett modernt och hållbart näringsliv. Utbildnings- och kunskapsnivån är hög i Eskilstuna och möter näringslivets kompetensbehov samt tillför utvecklingskraft. Eskilstuna beskrivs även som en attraktiv del av Stockholm Mälardalen och en ledande aktör i regionen.

Reviderad avsiktsförklaring för Affärsplan Eskilstuna (KSKF/2018:381)

I avsiktsförklaringen står det att plattformen Affärsplan Eskilstuna ska verka för stadens och näringslivets bästa. Målen i Affärsplanen är centrala och plattformen ska verka för en bred förflyttning framåt avseende tillväxt, företagsklimat, jobb och strategisk position. Affärsplan Eskilstuna bidrar till en ömsesidig förståelse mellan det privata och offentliga, vilket leder till ett bättre näringslivsklimat.

Reviderad översiktsplan (KSKF/2019:166)

Översiktsplanen visar till stor del på vilka förutsättningar som ska ges för företagande och styrdokumentet innehåller ett avsnitt om Eskilstuna näringsliv/Översiktsplanen anger ett specifikt område för/om näringsliv. I den definieras kommunens/kommunkoncernens ställningstagande kring näringslivsfrågor/näringsliv. Planen innehåller även en ”utblick över 2050” samt ”näringsliv 2030”. Översiktsplanen konstaterar att näringslivet är en viktig stomme för Eskilstuna utveckling.

Klimatprogram Eskilstuna (KSKF/2021:7)

Klimatprogrammet ska vara vägledande för Eskilstunas företag och många företag och organisationer arbetar redan aktivt med klimatomställning och vidtar ambitiösa klimatåtgärder för att utveckla och framtidssäkra verksamheten. Programmet är formulerat på en övergripande nivå för att innehållet inte ska riskera att snabbt bli inaktuellt och för att passa både små och stora företag som på olika sätt ska kunna koppla an sitt klimatarbete till programmet och dess övergripande mål. Kraven och förväntningarna på att företag och organisationer ska minska sin klimatpåverkan blir allt högre, både från myndigheter och andra aktörer på marknaden. Att företag och organisationer tydligt ställer om sina verksamheter gynnar därför hela Eskilstuna positivt.

Riktlinjer för upphandling och inköp (KSKF/2019:67)

Riktlinjen har ett stycke som belyser förutsättningarna för små och medelstora företags möjligheter att leverera till kommunkoncernen. Vid paketering av upphandlingar ska effekten av volymfördelar och annan samordning vägas mot de effekter som en allt för stor upphandling kan ha på mindre företags möjligheter att lägga anbud. Kommunkoncernen ska sträva efter att ha en varierad leverantörsbas där även mindre och lokala, företag ingår. Det är viktigt att kommunkoncernen i sina upphandlingar strävar efter ett enkelt tillvägagångssätt och minskad tidsåtgång för anbudsgivare eftersom många små och medelstora företag normalt sett har begränsade resurser att avsätta för anbudslämnande.

Riktlinje för service och tillgänglighet (KSKF/2015:451)

Riktlinjen beskriver hur kommunkoncernen, det vill säga Eskilstuna kommun och de kommunala bolagen ska tillhandahålla service till invånare och kunder. Med service menas alla de tjänster som kommunkoncernen erbjuder och det sätt som tjänsterna utförs på. Begreppet tillgänglighet handlar i denna riktlinje om invånare och kunders tillgång till kommunkoncernens service, tjänster, kontaktvägar och besöksytor. I riktlinjen ingår företagare i kategorin kunder.

Kulturpolitiskt program KSKF/2022:233

I programmet står det att Eskilstuna ska vara en kreativ och inspirerande plats där kultur i olika former ges stort utrymme. Programmet är vägledande i samverkan och samarbete inom kommunkoncernen samt med aktörer från

civilsamhället, näringslivet och akademien. Styrdokumentet beskriver även hur ett levande kultur- och nöjesliv som både utmanar och lockar samt ett ökat samspel mellan besöksnäring och kulturella och kreativa näringar bidrar till att öka Eskilstunas och aktörernas attraktions- och konkurrenskraft samt att skapa nya arbetstillfällen. Detta i sin tur skapar förutsättningar för kulturliv, evenemang, besöksnäring och näringsliv att ömsesidigt ta del av och öka den turistekonomiska omsättningen.

Uppföljning och styrning

- Uppföljning av mål, indikatorer sker inom ordinarie årshjulsprocess.
- Samtliga förvaltningar/bolag är ansvariga för genomförandet av planen.
- Aktiviteter för att nå målen beskrivs i respektive förvaltning/bolags verksamhetsplan.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott följer upp aktiviteterna årligen.
- Tillväxtrådet är remissinstans.
- Kommunledningskontoret styrande och stödjande samt har en uppsiktsplikt.